گـــزارش

تخلف محرز بانک‌ها و چشمان بسته مسئولان؛

طلب ارزی صندوق از بانک‌ها برنگشت!

آرمان‌ملی: نظام بانکی ایران یکی از معضلات جدی اقتصاد کشور است؛ از این جهت که بانک‌ها به هر دلیل می‌توانند در انجام تعهدات خود کوتاهی کنند بدون اینکه مورد ماخذه قرار بگیرند، نهایت برخورد با بانک‌ها در ایران تعویض مدیرعامل است که آن هم کارآیی چندانی ندارد و نتوانسته تغییری در نظام بانکی کشور ایجاد کند. یکی از مواردی که می‌توان به آن اشاره کرد تسهیلات ارزی‌ای است که بانک‌ها با وام گفتن از صندوق توسعه ملی به متقاضیان خود داده ولی در زمان بازپرداخت این تسهیلات را به موقع به صندوق بازنگردانده‌اند. یکی از موارد کارکرد صندوق توسعه ملی تامین مالی برای طرح‌های بزرگ کشور است که البته همه دولت‌ها برای جبران کسری بودجه بیشتر از منابع آن بهره برده و باعث کاهش منابع آن شده‌اند. اگرچه بانک‌ها محور تبادل تسهیلات ارزی بین صندوق توسعه ملی و متقاضیان هستند اما با وجود پرداخت ۴۰ میلیارد دلاری وام از این محل نتوانسته‌اند به تکلیف خود در برگشت تسهیلات عمل کنند، تا جایی که رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی با انتقاد از این رویه گفته بانک‌ها فقط در نقش پستچی، نامه‌ها را بین ما و تسهیلات گیرندگان جابه‌جا می‌کنند. حدود ۱۰ سال است که صندوق توسعه ملی فعالیت خود را آغاز کرده تا بخشی از عواید ناشی از فروش نفت، گاز و میعانات گازی را به ثروت‌های ماندگار تبدیل کرده و از سویی از منابع آن جهت تامین مالی طرح‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری استفاده شود. منابع صندوق توسعه ملی در قالب تسهیلات ارزی و ریالی به متقاضیان ارائه می‌شود و در این بین بانک‌ها هستند که به عنوان واسطه بین صندوق و متقاضیان قرار داشته و از طریق قراردادهای عاملیت ارزی و سپرده‌گذاری ارزی اقدام می‌کنند؛ به طوری که در قرارداد عاملیت ارزی، بر مبنای درخواست بانک و تا سقف مبلغ تعیین شده توسط صندوق، بانک اجازه تامین مالی ارزی طرح‌های دارای اهلیت متقاضی و با توجیه فنی، مالی و اقتصادی را بعد از تصویب در ارکان بانک و تائید صندوق خواهد داشت. در قرارداد سپرده‌گذاری ارزی بین صندوق و بانک سپرده‌پذیر نیز به همین ترتیب تا سقف مبلغ سپرده‌گذاری شده تسهیلات پرداخت می‌شود. در همین رابطه تازه‌ترین گزارش عملکرد صندوق توسعه ملی نشان می‌دهد که از ابتدای تاسیس تا دی ماه سال جاری در مجموع از محل قراردادهای عاملیت و سپرده‌گذاری ارزی برای ۳۶۴ طرح به مبلغ ۴۰ میلیارد دلار تامین مالی شده است. سهم قراردادهای عاملیت ارزی در این دوره بیش از ۳۴ میلیارد دلار برای تامین مالی ۳۱۸ طرح در بخش‌های مختلف اقتصادی به ویژه در حوزه انرژی با عاملیت بانک‌های طرف قرارداد بوده که در اختیار متقاضیان قرار داده شده و تاکنون ۱۸۵ طرح به مرحله بهره‌برداری رسیده است. بر اساس این گزارش در ۱۱ ماهه امسال نیز از بین طرح‌های ارسالی جهت تامین مالی ارزی چهار طرح به مبلغ حدود ۷۹۰ میلیون دلار اعلام وصول شده که در مرحله تخصیص ارز قرار گرفته است، اما در جریان حضور بانک‌ها در فرایند تسهیلات‌دهی صندوق توسعه ملی در این سال‌ها، چالش‌هایی نیز وجود داشته که در مدت اخیر نیز چند باری مورد تاکید هیات عامل صندوق توسعه ملی نیز قرار گرفت و در اهم آن بازپرداخت تسهیلات و برگشت منابع به صندوق قرار دارد. این درحالی است که طی سال‌های اخیر به دلایلی از جمله تحریم‌ها و عدم امکان ورود تجهیزات لازم برای تولید شرایط به سمتی پیش رفته که بخش زیادی از تسهیلات پرداخت شده استمهال شده و حتی در سال گذشته نیز صندوق تسهیلاتی برای دارندگان وام‌های ارزی درنظر گرفته بود. گزارشی که چندی پیش غضنفری، رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی اعلام کرد، نشان داد که اگر در رابطه با طرح‌های ارزی استمهال صورت نمی‌گرفت، بدهی سررسید شده به ۳۰ میلیارد دلار می‌رسید. اما در این بین نقش بانک‌های عامل قابل توجه بوده است و ظاهرا بیش از توان و ظرفیت خود عاملیت ارزی را پذیرفته‌اند و در برگشت تسهیلات هم به تکلیف خود عمل نکرده‌اند، موضوعی که مورد انتقاد غضنفری قرار گرفته و گفته که بانک‌های عامل متعهد شدند که در قبال هرگونه پرداخت تسهیلات گیرندگان، منابع ارزی را به صندوق برگردانند ولی با این حال با وجود مکاتبات صورت گرفته با بانک مرکزی بانک‌ها چند برابر توان و ظرفیت خود عاملیت ارزی را پذیرفته و اکنون برای بازپرداخت تسهیلات با مشکل مواجه شده‌اند. رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی عملکرد بانک‌ها در این رابطه را به پستچی تشبیه کرده و گفته که بانک‌ها در این بین تنها کاری که می‌کنند در نقش پستچی نامه‌های صندوق توسعه ملی را به دست تسهیلات گیرندگان می‌رسانند و نامه‌های آن را به صندوق می‌دهند. با این وجود در جلسه‌ای که چندی پیش در هیات امنای صندوق توسعه ملی با حضور رئیس‌جمهور برگزار شد، ظاهرا مصوبه‌ای اخذ شده تا بتواند براساس آن به نوعی در برگشت طلب‌های صندوق گشایش ایجاد کند؛ به گونه‌ای که طبق آن صندوق این اجازه را دارد که به صورت مستقیم و یا از طریق بانک‌های عامل بخشی از طلب‌ها یا همه آن را به صورت سهام یا تملک دارایی‌ها دریافت کند، البته هنوز آیین نامه اجرایی آن در هیات امنای صندوق به تصویب نرسیده است.

«آرمان ملی» از روند حرکتی بازار ارز در آستانه توافقات برجامی گزارش می‌کند:

دلار بر سر دو راهی سقوط و صعود

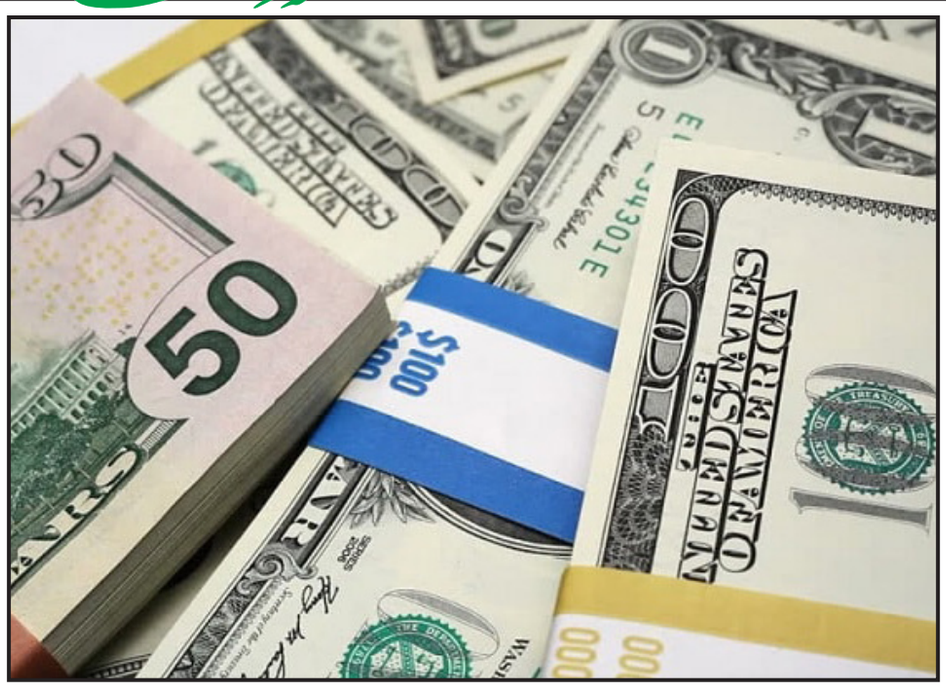

انتظار کاهش قیمت‌ها متناسب با کاهش قیمت ارز در کشور وجود دارد

آرمان ملی: همزمان با انتشار خبر رفع برخی از تحریم‌های هسته‌ای ایران از سوی آمریکا بازار ارز اولین بازاری بود که به این موضوع واکنش نشان داد به طوری که قیمت هر دلار با کاهش بیش از ۷۰۰ تومانی به کانال ۲۶ هزار تومانی وارد شد این روند کاهشی انتظار تداوم ریزشی در بازار ارز را تشدید کرد و معاملات به نوعی به حال تعلیق در آمد اما بر خلاف تمامی انتظارات ایجاد شده و در حالی که به نظر می‌رسد با این اقدام آمریکا رسیدن به توافق برجام به زودی محقق خواهد شد و از سوی دیگر اظهارات رئیس کل بانک مرکزی که از تامین ارز ۴۸. ۶ میلیارد دلاری از ابتدای سال خبر داده و همچنین افزایش صادرات محصولات نفتی که وزیر نفت اعلام می‌کند اما به نظر می‌رسد قرار نیست بازار ارز حتی پس از توافقات برجامی کاهشی بیش از کانال ۲۵ تا ۲۶ هزار تومانی را تجربه کند.

موضوعی که کارشناسان دلایل آن را نرخ تعادلی دلار دانسته و معتقدند قیمت واقعی ارز با توجه به شاخصه‌های کلان اقتصادی در بازه ۲۵ هزار تومانی بوده که باید به آن شاخصه تورم ۲۰ تا ۳۰ درصدی سال آینده را نیز اضافه کرد از سوی دیگر با توجه به اینکه دولت در لایحه بودجه امسال و سال آینده نرخ دلار در سامانه نیما را ۲۳ هزار تومان تعیین کرده نمی‌توان کاهش قیمت بیش از این میزان را انتظار داشت البته این نگرانی نیز وجود دارد که دولت سیاست شکست نرخ تعادلی را برای نشان دادن وعده‌های کنترلی خود به اجرا گذارد که در این صورت عوارض زیادی گریبان اقتصاد کشور را خواهد گرفت و صنایع زیادی با شرایط زیان مواجه خواهند شد.

ثبات قیمت ارز در کانال ۲۶ هزار تومان

بر اساس این گزارش بررسی روند تغییرات قیمتی نرخ ارز در بازار همزمان با اخبار منتشر شده در زمینه حذف برخی از تحریم‌های هسته‌ای ایران نشان می‌دهد بازار ارز، اولین روز هفته جاری را با کاهش شدیدی آغاز کرد و دلار آزاد با هزار تومان کاهش به کانال ۲۶هزار تومان بازگشت و تا محدوده ۲۶هزار و ۵۰۰تومان نیز پایین آمد. در آن شرایط تحلیلگران پیش‌بینی می‌کردند قیمت دلار بیش از این کاهش خواهد یافت. اما تا ظهر آن روز کاهش قیمت دلار متوقف شد و در محدوده ۲۶هزار و ۵۰۰تومان باقی ماند. روز گذشته نیز دلار معاملات را با اندکی کاهش قیمت آغاز کرد و به ۲۶هزار و ۳۰۰تومان رسید. اما پس از آن قیمت دلار دوباره بالا رفت و در معاملات پشت خطی دیشب به کانال ۲۷هزار تومان بازگشت. امروز نیز دلار آزاد با اندکی کاهش قیمت در محدوده ۲۶هزار و ۷۷۰تومان معامله می‌شود. همزمان با کاهش نرخ ارز و انتظارات کاهشی ایجاد شده رئیس کل بانکی در اظهاراتی باز هم از اوضاع مناسب ذخایر ارزی کشور خبر داد و سعی کرد کاهش چند روزه اخیر را به سیاست‌های کنترلی این بانک در بازار گره بزند. علی صالح آبادی با عنوان اینکه بازار ارز وضعیت خوبی دارد و از ابتدای سال تاکنون ۴۸. ۶ میلیارد دلار تامین ارز انجام گرفته است، گفت: امسال ۴۸. ۶ میلیارد دلار تامین ارز انجام گرفته که نسبت به سال گذشته که ۳۷ میلیارد دلار بوده ۳۱ درصد رشد داشته است همچنین عرضه ارز در بازار متشکل ارزی نیز امسال نسبت به سال گذشته حدود ۴ برابر افزایش پیدا کرده است. میزان معامله اسکناس ارزی در ده ماهه امسال ۱. ۶ میلیارد دلار بوده که در سال گذشته این رقم ۴۲۳ میلیون دلار بود. وی با تاکید بر اینکه با عرضه‌های انجام شده طبیعی است بازار ارز نوسانات چندانی نداشته باشد گفت: از ابتدای سال ۲۵ میلیارد دلار ارز در سامانه نیما عرضه شده است و با توجه به اینکه عرضه در کل سال گذشته ۱۷. ۶ میلیارد دلار بوده، نشان دهنده ۴۳ درصد رشد است.

نرخ تعادلی دلار را نشکنید

در حالیکه رئیس کل بانک مرکزی معتقد است اقدامات این بانک در عرضه و تامین ارز باعث شده تا تغییرات قیمتی اتفاق نیفتاد و احتمالا نباید انتظار کاهش بیشتر نرخ ارز را همزمان با دست یابی به توافقات داشت اما کارشناسان معتقدند دولت سیاست شکست نرخ تعادلی ارز را از طریق افزایش عرضه دنبال می‌کند که این سیاستی شکست خورده بوده که تنها به افزایش مشکلات صنایع دامن می‌زند. علی سعدوندی کارشناسان اقتصادی در این رابطه به «آرمان ملی» می‌گوید: بر اساس بازارهای داخلی و خارجی، نرخ تعادلی، بالای ۲۰ هزار تومان است. البته که باید نرخ تورم بین ۲۰ تا ۳۰ درصد سال آتی را هم بر روی این نرخ اضافه کرد. این کارشناس اقتصادی به سیاست‌های ارزی دولت در ۵۰ سال گذشته اشاره کرد و گفت: به نظر می‌رسد سیاست‌ها در کشور به سمت شکست نرخ تعادلی ارز درحرکت است و اگر این اتفاق رخ دهد عوارض زیادی گریبان گیر اقتصاد کشور خواهد شد. با توجه به محدودیت بسیار شدیدی که در دوران تحریم‌ها بر روی واردات کالاهای خارجی اعمال شد و همچنان هم پابرجاست، با مازاد عرضه ارز و عدم تناسب تقاضا نسبت به عرضه در بازار مواجه خواهیم بود و این مشکلات جدی به وجود می‌آید. سعدوندی در مورد تاثیر تغییر سیاست‌های ارزی بر صنعت و تولید کشور هم توضیح داد: کاهش قیمت ارز، درآمد ریالی شرکت‌های صادراتی را کاهش می‌دهد و از طرفی به رقیب خارجی سوبسید پرداخت‌شده و شرکت‌های ایرانی صدمه خواهند دید. این در حالی است که نمی‌توان انتظار داشت، هم‌زمان با بازگشت درآمدهای بلوکه‌شده در خارج از مرزها، تجارت خارجی هم آزاد شود. کارشناس اقتصادی توضیح داد: این مازاد تراز تجارت خارجی در هر کشوری صرف تراز سرمایه می‌شود و به میزان مازاد درآمد ارزی خروج سرمایه به‌صورت ارز خواهیم داشت. این احتمال وجود دارد با سیاست‌های غلط مانند گذشته، بخشی از درآمدهای کشور خارج و در املاک کشورهای دیگر سرمایه‌گذاری شود. احتمال دارد که ۱۰۰ میلیارد دلار درآمد ارزی از کشور خارج و به سمت بازار املاک کشورهای اروپایی، دوبی و استانبول منتقل شود. سعدوندی اضافه کرد: سیاست ارزی دولت در ۵۰ ساله گذشته این‌گونه بوده که هر زمان که ارز آزادی را از محل فروش نفت یا محل فروش پتروشیمی‌ها و محصولات نفتی به دست می‌آورد، زمانی که افزایش نرخ ارز وجود داشته، دولت ارز را به بازار تزریق می‌کرد. بخش دیگر درآمدهای ارزی هم به ذخایر خارجی بانک مرکزی منتقل می‌شد، بدین ترتیب ذخایری که به بانک مرکزی تزریق‌شده باعث می‌شود پایه پولی افزایش پیدا کند و رشد پایه پولی باعث تورم داخلی شده است. تورمی که بیشتر در زمین و خدمات خود را نشان داده است. کارشناس اقتصادی ادامه داد: بخش عمده ارز به بازار منتقل‌شده که باعث تخفیف بر روی قیمت کالاهای خارجی شده است. در واقع با این عملکرد در ۵۰ سال گذشته به واردات کالاهای خارجی سوبسید تعلق گرفته است. این موضوع صدمه شدیدی را بر تولید کشور وارد کرده است. سیاست امروز دولت هم بنا دارد که اگر دسترسی به ارز پیدا کرد این ارز را در بازار تخلیه کند. سعدوندی ادامه داد: انتظار کاهش قیمت‌ها متناسب با کاهش قیمت ارز در کشور وجود دارد، اما چنین چیزی نیست، چراکه تورم کالاها، با نرخ تورم و انتظارات تورمی متفاوت است. بعدازاین جریانات کشور با کاهش نرخ تورم و انتظارات تورمی مواجه خواهد شد اما قیمت کالاها و تورم کالاها کاهشی نخواهد بود. هم‌زمان با افزایش نقدینگی، انتظارات تورمی هم افزایش یابد، قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند و نرخ تورم بالا می‌رود اما در روند معکوس لزوما با کاهش تورم ارزانی کالاها مشاهده نمی‌شود. کارشناس اقتصادی توضیح داد: باوجودی که قیمت‌ها چسبندگی دارند، سرعت حرکت و روند معکوس و منفی آن‌ها مانند تعدیلی که در نرخ تورم یا ارز اتفاق می‌افتد، نخواهد بود. چسبندگی قیمت‌ها باعث می‌شود تا در بازارها رکودی به وجود بیاید. عارضه‌ای که امروز در بازار سرمایه، خودرو و مسکن به‌خوبی نمود پیداکرده است. سعدوندی به دولت پیشنهاد داد: دولت باید بودجه ارزی و ریالی را از هم جدا و درآمدهای ارزی را صرف هزینه‌های عمرانی و شهرسازی کند تا ریسک اقتصاد کشور به‌شدت کاهش پیدا کند و منافع زیادی در اقتصاد پدیدار شوند.

وزیر نفت خبر داد:

امضای ۵.۴ میلیارد دلار قرارداد نفتی!

آرمان‌ملی: صنعت نفت ایران سال‌هاست که در بحران تحریم‌های اقتصادی آمریکا قرار دارد و همین موضوع به تشدید فشارها به مهم‌ترین بخش اقتصادی کشور شده است، با این حال مشتری‌های دائمی نفت ارزان ایران از جمله چین و هند ایران را تنها نگذاشته و به هر شکلی نفت ایران را خریداری کردند، حالا هم که توافقنامه‌های ۲۵ ساله با چین و ۲۰ ساله با روسیه مورد توجه قرار گرفته امضای قراردادهای نفتی و گازی سرعت گرفته است! به حدی که وزیر نفت گفت: در این ۶ ماه بالغ بر ۵.۴ میلیارد دلار قرارداد با شرکت‌های توانمند داخلی و خارجی امضا کردیم که جزئیات آن را به وقتش به مردم خواهیم گفت. جواد اوجی وزیر نفت در افتتاحیه پانزدهمین نمایشگاه ایران‌پلاست با تأکید بر اینکه صنعت پتروشیمی یکی از دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی است، افزود: به طور کلی اول انقلاب ۱. ۵ تا ۳ میلیون تن ظرفیت پتروشیمی بیشتر نداشتیم که آن هم عموما کود شیمیایی و آروماتیک بود اما امروزه به برکت فعالان این صنعت، در سال ۱۴۰۰ ظرفیت صنعت پتروشیمی به ۹۹ میلیون تن رسیده است که از محصولات متنوع پتروشیمی هم در بخش پلیمر و هم آمونیاک و زنجیره‌های ارزش دیگر موجود است البته دستاوردهای این انقلاب در بخش‌های دیگر از جمله گاز و پالایش و پخش و ... چشمگیر است. او با بیان اینکه کشور ایران ذخایر هیدروکربوری اول را در دنیا دارد، گفت: بر اساس محاسبات به طور بالقوه ۱۵۳ میلیارد بشکه نفت و ۳۳ هزار میلیارد مترمکعب گاز قابل استحصال داریم. وزیر نفت افزود: با حفاری‌هایی که چه در دریا و چه در خشکی انجام شده، ظرفیت تولید گاز را به یک میلیارد مترمکعب رسانده‌ایم درحالی که قبل از انقلاب تنها یک پالایشگاه بیدبلند را داشتیم. در بحث گازرسانی تا قبل از انقلاب تنها چهار، پنج شهر بزرگ و چند روستا گازرسانی شده بودند ولی امروزه ۸۵ درصد مردم روستایی ما از نعمت گاز برخوردار هستند که این میزان در تمام دنیا بی‌سابقه است. اوجی تصریح کرد: قرار است در این دولت اتفاقات خوبی در صنعت پتروشیمی رقم بخورد. در پایان سال ۱۴۰۴ این ظرفیت به ۱۴۰ میلیون تن خواهد رسید. تقاضای صنعت پتروشیمی به مراتب بیشتر از سایر فرآورده‌های نفتی است. همان‌طور که قبلا هم بنده در بخش خصوصی فعالیت داشتم، هیچ صنعتی را سودآورتر از صنعت پتروشیمی به‌خصوص صنایع پایین‌دستی و تکمیلی ندیدم؛ صنایعی با سرمایه‌گذاری پایین، اشتغال بالا و خوراک در دسترس. او با اشاره به تأکید رهبر انقلاب بر دانش‌بنیان کردن صنعت نفت گفت: در هیچ‌کدام از صنایع به اندازه صنعت پتروشیمی پیشران در دانش‌بنیان کردن صنایع نیستند. ماه گذشته که از نمایشگاه دانش‌بنیان صنعت نفت بازدید کردم، مشاهده شد که بخش اعظم کاتالیست‌های پتروشیمی در داخل ساخته می‌شود. وزیر نفت ادامه داد: در بحث تحریم‌ها، صنعت پتروشیمی کمترین آسیب را دید؛ درآمد آن در سال جدید به درآمدهای نفتی نزدیک شد و امسال حدود ۱۰ میلیارد دلار ارز در سامانه نیما عرضه کرده است. او با بیان اینکه در این سال‌ها سرمایه‌گذاری‌های خوبی شده است، افزود: این نوع سرمایه‌گذاری‌ها نامتوازن بوده و تلاش می‌کنیم که این صنعت را متوازن کنیم. اوجی با بیان اینکه امروز یکی از مشکلات اساسی کشور اشتغالزایی است، گفت: صنایع تکمیلی نمره اول را در بحث اشتغالزایی دارد و اگر اراده کنیم، می‌توانیم در مناطق کم‌برخوردار با سرمایه‌گذاری پایین، اشتغالزایی بالایی انجام دهیم. وزیر نفت افزود: اگر امروز بخواهیم یک میدان توسعه دهیم یا یک پتروپالایشگاه احداث کنیم، نیازمند سرمایه‌گذاری بالایی است ولی در صنایع تکمیلی، اشتغال بالا و سرمایه پایین نیاز دارد. او با تأکید بر اینکه برنامه وزارت نفت از روز اول دغدغه تأمین خوراک بوده است، افزود: یکی از برنامه‌های اصلی ما توسعه میادین گازی و مشترک است. در این ۶ ماه بالغ بر ۵.۴ میلیارد دلار قرارداد هم با شرکت‌های توانمند داخلی و هم با بخش خارجی امضا کردیم که جزئیات آن را به وقتش به مردم خواهیم گفت. اوجی با بیان اینکه ما معطل مذاکرات وین و رفع تحریم‌ها نشده‌ایم، اظهار کرد: یکی دیگر از برنامه‌های ما احداث واحدهای پتروپالایشگاهی است. به طور کلی در این سال‌ها سرمایه‌گذاری در صنعت نفت صورت نگرفته است. پتروپالایشگاه‌ها جدا از تأمین سوخت، بحث تأمین خوراک پتروشیمی‌ها را هم در پی دارد. در یک پتروپالایشگاه ۵۰ درصد خروجی آن به تأمین خوراک پتروشیمی‌ها اختصاص می‌یابد. در این رابطه قراردادهایی بالغ بر یک میلیون و ۴۶۰ هزار بشکه بسته شده و برای جذاب‌تر کردن فرآیند تأمین مالی آن اخیرا مجوز تنفس خوراک را هم اصلاح کرده‌ایم. در لایحه بودجه ۱۴۰۱ هم پیشنهاد احداث یک پتروپالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای را دادیم که امیدواریم با همراهی نمایندگان مجلس با این پیشنهاد موافقت شود. او با بیان اینکه تا پایان دولت سیزدهم دغدغه خوراک پتروشیمی‌ها را رفع می‌کنیم، افزود: ما پیشنهاد دادیم که یک میدان گازی را به یک هلدینگ بدهیم که صفر تا صد آن را انجام دهند و از خوراک به دست آمده آن استفاده کنند. وزیر نفت گفت: اقدام مثبت دیگر دولت در رابطه با سقف قیمت خوراک پتروشیمی‌ها بود. با توجه به افزایش قیمت جهانی گاز، سرمایه‌گذاران دغدغه قیمت خوراک را داشتند و به همین منظور ما در دولت یک سقف گذاشتیم که از اول بهمن هم اجرایی شد و اثرات خوبی بر بورس گذاشت.

فـــرارو

صدای تشکل‌ها از قانون جدید درج قیمت در آمد

نامه‌ای به رئیس جمهور!

آرمان‌ملی: ۱۲ تشکل صنعتی شامل انجمن فرآورده‌های گوشتی ایران، انجمن آب‌های معدنی و آشامیدنی، انجمن صنایع سلولزی بهداشتی ایران، اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان انواع چیپس و فرآورده‌های حجیم شده بر پایه ذرت، انجمن شرکت‌های صنعت پخش ایران، فدراسیون صنایع غذایی و کشاورزی ایران، انجمن شیرینی و شکلات، سندیکای صنایع کنسرو ایران، انجمن نوشابه سازان ایران، انجمن صنایع لوازم خانگی ایران، اتحادیه تولیدکنندگان، بازرگانان و صنایع بسته بندی چای کشور و انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان کنسانتره و آبمیوه ایران در نامه‌ای به رئیس‌جمهور خواستار توقف موقت طرح شفاف سازی نظام توزیع از طریق درج قیمت تولیدکننده بر روی محصولات شدند. در این نامه آمده است: پیرو بیانات اخیر مقام معظم رهبری در مورد لزوم همراهی بیشتر مسئولان دولتی با تولیدکنندگان و کارآفرینان اقتصادی به‌عنوان افسران دفاع مقدس اقتصادی و نیز تأکید بر عدم دخالت مسئولان دولتی در فعالیت‌های اقتصادی، این تشکل‌ها با پوشش هزاران واحد تولیدی و توزیعی دیدگاه کارشناسی شده در مورد طرح مذکور را به شرح ذیل به استحضار می‌رساند: طراحان این طرح بر این باورند که در برخی محصولات، فاصله بین قیمت فروش کارخانه تا قیمت مصرف‌کننده درج شده روی کالا، زیاد و غیر متعارف است که سود حاصل از این فاصله قیمت، نه به مصرف کننده می‌رسد نه به تولیدکننده؛ بنابراین این طرح در پی شفاف سازی و منطقی نمودن حاشیه سود شبکه توزیع است تا از این رهگذر منافع مصرف کننده و تولید کننده، تأمین گردد. محاسن طرح شفاف سازی نظام توزیع چنانچه اصولی، حساب شده و با ایجاد بسترهای لازم و در زمان مناسب اجرا شود محصولات تولیدکنندگان با قیمت مناسب و پایین‌تری به دست مصرف کننده نهایی می‌رسد و دستیابی به هدف بند فوق، منجر به افزایش خرید و مصرف شده که این خود، رونق تولید را به همراه خواهد داشت. چنانچه ضوابط قیمت‌گذاری کالای تولید داخل، ملاک عمل برای درج قیمت تولید کننده باشد؛ سود ۱۷ درصد پیش بینی شده، می‌تواند تا حدی انگیزه لازم جهت سرمایه‌گذاری در تولید را فراهم سازد. از طرفی این طرح اشکالات و معایبی هم دارد که عدم مشورت با تشکل‌های ذیربط بخش خصوصی به عنوان یکی از ذینفعان اصلی، برخلاف الزامات قانونی و بخشنامه معاونت حقوقی ریاست جمهوری در این خصوص و نادیده انگاشتن سود منطقی همه عوامل زنجیره توزیع، پاشنه آشیل این طرح است. چنانچه مبتنی بر واقعیات عینی و جاری کشور، منفعت منطقی هریک از حلقه‌های زنجیره توزیع درنظر گرفته نشود، این نقیصه با اثر متقابل بر روی سایر حلقه‌ها، نهایتا تولید را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. طی یک ماه گذشته، از زمان اجرای این طرح، شواهد موجود حاکی از کاهش چشمگیر و وقفه در تولید محصولات مشمول این طرح است. کاهش و وقفه در تولید، افزایش بیکاری را در پی خواهد داشت. نتیجه وقفه در تولید، کمبود کالا در ماه‌های پایانی سال و در ادامه ماه رمضان است که کمبود محصولات غذایی، امنیت غذایی جامعه را به خطر می‌اندازد. افت تولید به سبب ایجاد ظرفیت خالی در صنایع و نیز افزایش هزینه‌های سربار، باعث افزایش قیمت تمام شده محصولات شده که این امر نقض غرض طراحان این طرح را در پی خواهد داشت. سردرگمی ناشی از اجرای شتابزده این طرح، کارخانجات معتبر و برندهای مطرح را که تحت نظارت و پایش دقیق‌تر بوده و بیشتر در معرض توجه قرار دارند را شدیداً متأثر خواهد کرد و بدین ترتیب دست کم در میان مدت، شاهد به خطر افتادن اشتغال پایدار این کارخانجات و گسترش محصولات کم کیفیت خواهیم بود. در مورد کالاهای با دوام و سرمایه‌ای نظیر لوازم خانگی، اینچنین ضوابط دست و پاگیری، کالای قاچاق را جایگزین کالای تولید داخل خواهد کرد. در طرح مذکور فرایند و مکانیزم فروش، بسیار ساده و خطی مفروض شده است؛ حال آنکه با توجه به عوامل مختلف مانند اصل رقابت، سهم جویی در بازار، سرعت و ابتکار عمل در فروش، شرایط زمان و مکان و سایر پارامترها و متغیرهای بازار، فروش ابعادی بسیار پیچیده دارد که در این طرح مغفول مانده است. تصمیمات ناگهانی و خلق‌الساعه دولت، انگیزه لازم جهت سرمایه‌گذاری در بخش تولید را از بین خواهد برد. یادآور می‌شود سال جاری برای نخستین بار میزان استهلاک سرمایه از میزان سرمایه‌گذاری پیشی گرفته است؛ امری که در دوران جنگ نیز رخ نداده بود. دلیل جایگاه نامناسب ایران در نظام رتبه بندی جهانی محیط کسب و کار نیز ناشی از همین تصمیمات خلق الساعه دولت است. زمان اجرای طرح در دو ماه پایانی سال با توجه به تقارن با زمان ایفای تعهدات سنگین تولید کنندگان نسبت به تأمین کنندگان، شبکه بانکی و پرسنل خود در زمینه پرداخت عیدی و سنوات، بدترین زمان ممکن انتخاب شده که نتیجه مستقیم آن افزایش چک‌های برگشتی، تعدیل نیروی انسانی و فشار مضاعف بر پیکر بی‌رمق تولید خواهد بود. عدم اطلاع‌رسانی کافی به مردم در مورد این طرح و پیچیدگی‌های اجرای آن، موجبات نارضایتی گسترده خرده فروشان و سردرگمی مصرف کنندگان را فراهم ساخته و زمینه تنش و آشفتگی شدید در بازار را ایجاد می‌کند. بر مبنای این طرح هر کس باید جهت خرید مایحتاج خود، ماشین حساب و جداول سود عوامل توزیع کالاهای مختلف را به همراه داشته باشد. بنابراین تنش، درگیری و نزاع در سطح واحد خرده فروشی کاملاً قابل پیش بینی است. باتوجه به شرایط خاص کنونی و سطح نارضایتی عمومی ناشی از شرایط اقتصادی، باید از هرگونه اقدام تنش زا و التهاب آفرین پیشگیری نمود که همانا حفظ آرامش به ویژه در حوزه اقتصاد نیاز مبرم این روزهاست. توقف موقت طرح مذکور و ایجاد کارگروه تخصصی، مرکب از کارشناسان وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط و با حضور نمایندگانی از همه ذی نفعان بخش خصوصی، از جمله تولید کنندگان، کلیه عوامل نظام توزیع و اصناف و بررسی گلوگاه‌های اجرایی و ایجاد بسترهای مناسب و زیرساخت‌های لازم از جمله و نه محدود به تعیین ضرایب سود منطقی همه حلقه‌های زنجیره توزیع. بدیهی است پس از انجام اصلاحات مورد نظر و ایجاد بسترهای لازم و کافی، در صورت صلاحدید کارگروه تخصصی فوق الذکر، طرح می‌تواند با همراهی و حمایت همه عوامل مرتبط، دوباره ابلاغ و اجرایی شود.